

Dalaspelmän i spetsen på stämman i Östersund

ÖSTERSUND (DD). Svenska Ungdomsringens bygdeungdomsstämman och riksspelmansstämma invigdes på torsdagen i Östersund. 1.500 deltagare från hela Norden och många andra länder samlades framför Östersunds rådhus, där stämmebestyrelsens ordförande Martin Sandberg hälsade deltagarna välkomna. Ett spelmanslag under ledning av Knis Karl Aronsson, Leksand, spelade Gånglåt från Mockfjärd och musikfanjunkare Torsten Wijk blåste in stämman med en vallåt på näverlur.

Med Knis Karl Aronsson och dalaspelmän i spetsen tågade sedan spelmännen till Östersunds kyrka, där stadsfullmäktiges ordförande Frans Viktor hälsade välkommen på stadens och landstingets vägnar och förklarade stämman öppnad. För Ungdomsringen talade dess ordf. Bertil Dahlkrantz, Stockholm och för Sverige Spelmäns riksförbund Knis Karl Aronsson.

"Det gamla bondesamhället var ett traditionssamhälle, sade herr Aronsson och spelmännen var och är viktiga traditionsbärare. Om man lever sig in i dessa åldriga melodier märker man dess

religiösa släktskap. Folkmusiken är någonting äkta, något som rost och mal ej kan förstöra, slutade herr Aronsson.

Från Sätters folkdansring fick Svenska Ungdomsringen motta en flagga. Ungdomsringens högsta förtjänsttecken utdelades till Adolf Otterström, Malmö, för hans arbete inom dräktforskningen. Förtjänsttecken utdelades också till f. förbundsordföranden i Jämtland Göran Carlholm och till bestyrelsens ordf. Martin Sunding. Stämman fortsätter till söndag med bl. a. en folkdansuppvisning med 1.200 deltagare på Hofvalien i Östersund.

Utanför stammolokalen i Östersunds Praktiska realskola spelar Kurt Grälls, Hedemora, Pontus Berggren, Säter, och Viktor Brant, Vikmanshyttan.

12-17/1961

Bygdeungdomens riksstämman färgglatt inslag i Östersund

ÖSTERSUND. (SvD:s korr.) Svenska ungdomsringens bygdeungdomsstämman med riksspelmansstämman invigdes på torsdagen i Östersund. På en natt hade Jämtlandsmetropolen fått ett befolkningstillskott på drygt 1 300 personer, bestående av färgrikt bygdedräktsklädda folkdansare, spelmän och intresserade från hela landet, representanter för de nordiska länderna samt tyskar, österrikare, amerikaner och islänningar, som strax efter klockan 13 började trängas på Rådhusplatsen.

Som sig bör inleddes folkfesten med att spelmännen lät felorna ljuda, varpå ordföranden i stämmans lokalkomité, herr Martin Sunding, Östersund, hälsade deltagarna välkomna till Jämtland.

Folk i nationaldräkt kan bara kallas samman på ett sätt, tyckte arrangörerna, och det gjorde musikfanjunkare Torsten Wijk genom att på näverlur blåsa ett stycke ur Arnljot. Hr Sunding tog sedan åter till orda och läste en prolog, författad av rektor Anton Svensson, Östersund. Efter det att man unisont sjungit Jämtlandssången, tågade man med fanborgen i täten till Östersunds nya kyrka. Prosten Gösta Wik inledde med en kort andaktsstund, varpå stadsfullmäktiges ordförande, advokat Frans Victor, välkomsttalade på uppdrag av landstinget och staden. Riksstyrelsens hälsning framfördes av ordföranden, ingenjör Bertil Dalkrans, Stockholm, och Riksspelmansförbundets av arkitekt Knis Karl Aronsson, Rättvik.

En extra högtidsstund blev det, då hr Ingvar Karlsson trädde fram och från Sätters folkdansgille till Ungdomsringen överlämnade en fana, som togs emot och harangerades av hr Dalkrans. Fanan gick för övrigt i topp på en väntande flaggstång vid Östersunds praktiska realskola, vilken tjänstgör som stäm-

Håkan och Ulf Leander från Östersund.

molokal. Det blev också en middag i kyrkan. Hedersordförande Ström, Stockholm, trädde fram och överlämnade guldmedaljer till Adolf Otterström, Skane, som tjänsttecknet till Göran Carlsson, Kövra, och Martin Sunding, Östersund.

Efter den högtidigare middagen sätter i Östersund till och med på torsdag, medan måndagen ägnas åt en utflykt i den jämtländska naturen.

Riksspelmansstämman blåses in på riktigt alltså med nåverlur trakterad av fanjunkare Thorsten Wijk.

Färgermas

och fiolernas fest med låt på nåverlur

Nationalklädda från hela landet, flaggor i topp från flera länder och fiolernas fest... Ja, det var verkligen ett färgstarkt och pittoreskt skådespel, som östersundsborna fick bevittna på torsdagsmiddagen, när Svenska Ungdomsringens bygdeungdomsstämma med riksspelmansstämma »blåstes in» från rådhustrappan och därefter högtidligen invigdes i Nya kyrkan. Så många och vitt skilda hembygdsdräkter, var det nog

länge sedan man såg i jämtlandsmetropolen, så det var inte att undra på om både stadsborna och turisterna fotograferade så svetten lackade. Javisst, det var ett strålande högsommarväder. Stämmobasen Martin Sunding har tydligen ett förmånligt avtal med vadrets makter...

Cermonien på Rådhusplatsen började med att de många spelmännen lät fiolerna ljuda medan de 1.300 deltagarna och de relativt många åskådarna samlades, varpå

Martin Sunding hälsade alla hjärtligt välkomna till Östersund och Jämtland. Han hoppades att besöket i vårt landskap skulle bli ett minne för livet, och han kunde in-

FORTS. PÅ SISTA SIDAN ⑤

⑤ FORTS. FRÅN SIDAN TRE

te nog uttrycka sin glädje över att så många hörsammat kallelsen. Fanjunkare Thorsten Wijk blåste sedan in stämman på nåverlur med ett stycke ur PB:s Arnljot och Martin Sunding läste en prolog författad av rektor Anton Svensson. Avslutningsvis sjöng man Jämtlandssången unisont, varefter man tågade med den imponerande fanborgen i spetsen till Nya kyrkan.

Prosten Gösta Wik inledde med en kort andaktsstund och stadens och landstingets talan fördes av stadsfullmäktiges ordförande Frans Victor som sade bl.a.:

— Det är en glädje för oss i länet, att ni velat förlägga er stämma hit i år, och vi noterar med tillfredsställelse att så många kommit på besök till vår vackra bygd. Det kan emellertid inte hjälpas, att man i dag känner sig en smula förskräckt över den kulturella utvecklingen. Utvecklingen tar ju främst sikte på det tekniska och på det området vet man inte hur långt man skall nå. Men vart tar kulturen vägen? En sådan här stämma visar emellertid, att det

Sol och färg gav vacker ram till bygdeungdomsstämman 1500 i granna folkdräkter

Folkmusiken är något äkta som kommer att överleva. och herr Aronsson önskade att stämman skulle ge impulser till ökat arbete för folkmusik.

En betydande ceremoni hölls i Östersunds nya kyrka på torsdagen i bygdeungdomsringens bygde- och riksspelstämman. Det var mycket på lördagen men i precis lagom ordning som fram och lyste upp på 1500 deltagarnas granna folkdräkter.

Spelmansorkester led av Knis Karl Aronsson. Likaså spelade Ganglat från Ård och en grupp samspel Jämtlandsången.

Ordförande, Martin Sunding, talade välkomnande till Östersund och yttrade bland annat följande på sista sidan.

Man behöver inte vara ung till åren i Svenska ungdomsringen, huvudsaken är att man är ung till sinnet. Adolf Otterström från Hälsingborg, som flankeras av fru Annie och fru Britta Dahlkrans, Stockholm, har varit med i 40 år men säger att han aldrig blir gammal i den ringen.

30 spelare rätt att få Zorn-märket

Spelmansstämman i Östersund hölls på torsdagen med 30 spelare för Zorn-märket. De spelarnas kunnighet utvärderades av Röjas-Jonas Andersson, Wallin och Ture Gudmundsson. De fick ställning till och på lördagen meddelas resultatet av de svenska spelarnas riksförbund.

Spelstilen är spelstil och det var också vid låtvalet som det blev tydligt. Det bör vara låtar som är typiska för spelarna. Vi träffade musikern Werner Jönsson som född i Oviken, och forts. på sista sidan.

Åter har den signal klingat som förkunnat att det var dags för samling, för ett uppbåd ungdomar som insett att lycka och trivsel inte alltid ligger i ett anammande av vilken livsstil som helst, men som lågmäلت och lyhört sökt och funnit de oskattbara värden som ligger i vår egen svenska kultur.

Och så ljöd signalen som förkunnade att stämman var invigd. Uråldrigt och tidlöst lät det när musikfanjunkare Torsten Wijk på näverlur blåste Samlingssignal ur Arnljot. Med en prolog skriven av rektor Anton Svensson, Östersund och reciterad av Martin Sunding och Jämtlandssången sjungen unisont avslutades ceremonin vid rådhuset.

Andakt i kyrkan

Med spelmän i täten tågades sedan till nya kyrkan. Högtidligheten där inleddes med en kort andakt, men dessförinnan hade Östersundsspelmännen trätt upp för mittgången spelande Brudmarsch från Frösön och musikdirektör Nils Sandén tagit upp temat i den melodin till preludiet. Prosten Gösta Wik talade över orden i Jeremia 22:29 och även avslutningspsalmen hade fått ett förspel i typiska spelmanstongångar.

För staden och landstinget hälsade advokat Frans Victor och förklarade stämman öppnad.

— Det kan inte hjälpas, sade herr Victor att man ibland grips av förfäran inför dagens kulturutveckling. Ekonomiskt och tekniskt tänkande är vad som dominerar kulturdebatten, och herr Victor uppmanade stämmodeltagarna att inte förtrötta i strävan att bevara den gamla bygdekulturen.

Frösöflickorna under Sven Källstrand sjöng "En vänlig grönskas rika dräkt", och Ungdomsringens ordförande Bertil Dalkrans, Stockholm hälsade på sin organisations vägnar stämman välkommen till Jämtland. Vi har kommit till ett landskap som har skrivit och ännu kan skriva historia, sade herr Dalgård.

För spelmännen talade ordföranden i riksförbundet Knis Karl Aronsson.

— Tradition betyder att man ger något, sade herr Aronsson. Spelmännen har alltid varit speciella traditionsbärare i det gamla bondesamhället. När man lever sig in i de äldriga spelmanmelodierna förnimmer man deras religiösa grundton.

Utmärkelser

Från Sätters folkdansring fick Svenska ungdomsringen motta en egen flagga, som högtidligen hissades utanför ÖPR efter högtiden i kyrkan. Men dessförinnan hade tre förtjänta medlemmar fått motta utmärkelsetecken av Ungdomsringens hedersordförande Eric Ström Stockholm. Snickare Adolf Otterström, Hälsingborg, fick Ungdomsringens högsta utmärkelse för ett 40-årigt arbete inom dräktforskningen, förre förbundsordföranden Göran Carlholm, Kövra, fick förtjänstecken för arbete inom dräktforskning och folkdans, liksom Martin Sunding, mannen bakom årets stämma. Frösöflickorna avslutade det hela med två sånger, "Bönens Ros" och "Ett kors med guldstrålar" med solosång av Helén Edwall.

På kvällen samlades man till samkväm på ÖPR med spelmansmusik och folkdans, och Östersundarna hade möjlighet att stifta närmare bekantskap med sina gäster i Badhusparken, där bland annat en trupp tyska folkdansare från Baden-Württemberg gjorde stor lycka. Programmet fortsätter till och med söndag och avslutas med Jämtlisdag tillsammans med Spelmännens riksförbund.

I dag fredag ges bland annat en föreställning av Arnljot för stämmodeltagarna.